
Mijn demonen / De bezeten zoon

TEKST: KEES VAN DER ZWAARD • BEELD: SJAAK VERBOOM

MIJN DEMONEN

Het waren rare verhalen.
Over duivels en demonen.
Boze en onreine geesten.
In dat oude boek.
Het enige, echte boek.
Het boek van de wereld.
Het boek van het leven.
Waarvan ik dacht dat iedereen het had, het las.
Ik deed dat wel.
Ik was tien jaar oud.
En huisde met die vreemde wezens:
De maanzieke jongen.
Het bezeten dochtertje van de Syro-Phoenicische.
De man met het Legioen geesten –
door geen ketting in bedwang te houden,
die zichzelf met stenen sloeg
en schreeuwend over de begraafplaats struinde.

En natuurlijk vertelde de meester van
de zondagsschool
dat het waarschijnlijk ging om epilepsie –
wat was dat?
en dat we meelij moesten hebben met die ouders.
'Je zult maar zo'n kind hebben.'
'En gelukkig dat Jezus in de buurt was.'

Ik vroeg of Jezus nog steeds genas.
Maar tegenwoordig waren er medicijnen –
daar moest ik het mee doen.
Ik voelde dat ik moest stoppen met vragen.
Voor je het weet ben je een 'weerspannig' kind.
'En je zult maar zo'n kind hebben.'

Ik vroeg mij af: ben ik bezeten?
Is weerspannigheid een demon.
Omdat het opkwam, zonder dat ik het wilde.
Omdat het me stuurde, zonder dat ik het wist.
Omdat het me dreef naar waar ik niet mocht zijn.
En zijn daar medicijnen voor?

Veertig jaar later dacht ik het weer: ben ik bezeten?
Toen ik leerde voelen hoe gedachten van vroeger
me stuwden.
Hoe beelden van oudsher me bepaalden.
Hoe overtuigingen van anderen me vastgrepen.
Ik was weer het weerspannige kind.
Maanziek en bezeten.
'Legioen is mijn naam, want we zijn met velen.'

En ik keerde terug naar zo'n vreemd verhaal
Over een demon en een uitdrijving.
Nu op mijn manier verteld.
Vanuit het perspectief van een vader.
Geen zielige man met z'n rare zoon.
Maar iemand die vecht voor zijn kind.

DE BEZETEN ZOON

Bij Markus 9,14-28

Ik kan het niet geloven.
Nog steeds niet.
En toch is het zo.
Mijn zoon is beter.
Hij is... goed.
Dat wil zeggen... gewoon.
En dat is raar.
Nou ja, raar? Nieuw.
Zo was 'ie niet.
Nooit geweest ook.
Vanaf zijn geboorte was hij anders.

Ik was zo blij met hem.
Een kind, een zoon, een toekomst.
Ik zou hem alles leren.
Lopen, praten.
Ik zou hem verhalen vertellen.
Van jongs af aan.
Verhalen van ons volk.
Over de bevrijding uit het
slavenhuis.
Hij zou vragen: waarom is deze
avond anders dan
alle andere?
En ik zou antwoorden met verhalen.
Verhalen over de Schepper van
hemel en aarde.
De Allerhoogste die ooit met ons
begonnen is.
Die zag dat het goed was,
zeer goed.

En ik zou dat niet alleen vertellen.
Ik zou het mijn zoon ook laten zien.
Ik zou hem wakker maken voor
zonsopgang.
En dan samen wachten op de zon.

Samen waarnemen hoe de nacht
overgaat in de dag.
En we zouden niets zeggen.
Doodse stilte.
Nee, levende stilte.
En dan zouden we samen zuchten:
Zie, het is licht.
Hij zou voelen hoe klein de mens is.
En hoe groot.
Hoe bijzonder.
Hij ook.
Ik zou hem een vak leren.
Mijn vak. Timmerman.
De waarde van een goede tafel.
Waar je samen aan kunt eten.
Het belang van een stevig dak
boven je hoofd.
Hoe je haakse delen verbindt.
Hoe je ruwheid gladschaaft.
Hoeveel liefde daarvoor nodig is.
Liefde voor het hout.
Dat je met hout kunt praten.
Dat goed hout je vertelt waarvoor
het is.
Dat zou ik hem leren.

Maar er kwam niks van.
Hij was... anders. Dwars.
Of nee, hij was niet dwars, hij
werd dwarsgezet.
Alsof iets hem in de weg zat.
Of iemand.

'Hij is een demon!'
'Hij is bezeten', dat zeiden de
buren al gauw.
En ze kwamen niet meer.
De klandizie werd ook minder.
Alsof ik opeens een minder goeie

timmerman was.
Omdat... omdat mijn zoon... niet
helemaal goed was.

Ik was er ook niet helemaal meer
bij, bij m'n werk.
Ik moest steeds meer opletten.
Mijn zoon werd steeds wilder.
Nee, niet hij, maar dat wat in
hem was.
Die... die demon.
Het was echt verschrikkelijk.
En ik heb God wel gevraagd:
'Hoe kan dat nou?
Alles wat U maakt is toch goed,
heel goed.
Is dit dan de bedoeling?'

Als die demon zijn klauwen naar
hem uitstak
– of in hem
– dan werd 'ie op de grond gegooid.
Schuimbekkend. Grommend.
Knarsetandend.
En als die duivel mijn zoon weer
losliet, lag hij voor dood op de
grond.
Helemaal stijf. Totaal verkrampd.
Dan streelde ik hem wakker.

Ik durfde geen vuur meer te maken,
want vuur maakte die demon wakker
en dan sleepte hij mijn zoon naar de
vlammen.
Met zo'n kracht – ik was nauwelijks
sterk genoeg om hem tegen te
houden.
Dat is erg, als je je kind moet
wegsleuren.

Bij het vuur.
Of bij het water.
Water was ook totaal niet
vertrouwd.
Die demon duwde mijn zoon
steeds kopje onder.
Eén keer verdrong ik bijna,
samen met mijn kind.

Toen we op de kant lagen – ik
hijgend, hij verstijfd – dacht ik
heel even:
waren we maar verdrongen, dan
was het voorbij.

En meteen daarna wist ik:
Ik moet iets doen.
Dit kan niet langer.
Zo gaan we kapot.

En toen ben ik gaan zoeken.
Dokters, wonderdokters, priesters,
kruidenvrouwtjes – ik ben overal
geweest.
Niets hielp.
Het werd alleen maar erger.
Alsof die demon steeds sterker werd.

Ik hoorde over Jezus.
Dat die wel raad zou weten.
Maar ik heb niets aan goede raad,
het moet stoppen.

Toch ben ik hem gaan zoeken.
Hij was niet moeilijk te vinden.
Ik volgde gewoon het spoor van
verhalen.
Hoopvolle verhalen – over
genezingen.

Het ene nog wonderlijker dan
het andere.
Tja, zo gaat dat met verhalen, dus
ik wist niet
wat ik ervan moest geloven.
Ik hoorde ook dreigende verhalen.
Dat ze hem uit de weg wilden
ruimen.
Te opstandig.

Hij is in elk geval niet bang,
dacht ik.
Maar ik moet hem dus wel snel
vinden, voordat 'ie wordt opgepakt.

En toen liep ik leerlingen van Jezus
tegen het lijf.
Nou ja, leerlingen? Beginnelingen.
Ze konden niks.
En ik vroeg ze echt met klem om me
te helpen.
Om mijn zoon te helpen.

Er waren ook een paar
schriftgeleerden.
Die zeiden dat niemand mij
kon helpen.
Dat ik wel een slecht mens zou zijn.
Of een slechte vader.

Dat laatste vond ik erger.
Dat raakte me diep.
Ik weet heus wel dat ik niet alles
goed doe,
dat ik mijn fouten heb.
Maar ik ben geen slechte vader.
Ik doe wat ik kan.
Ik haal hem bij het vuur weg!
Bij het water!

En toen was Jezus er.
Opeens.
Hij vroeg: 'Waar gaat dit over?'
Iedereen viel stil.
Maar ik dacht: nu of nooit
En voor mijn zoon doe ik alles.

Dus ik vertel.
Over mijn zoon.
En zijn demon.
Over het schuim.
Het vallen.
De stijfheid.
En dat zijn leerlingen niks konden.

Toen zei Jezus iets over ongelooft.
Hij was ongeduldig, of boos.
Maar hij had het niet over mij, dat
voelde ik.

Mijn zoon moest komen.
En hij kwam.
Of beter, de demon dreef hem.
Het was verschrikkelijk.
Het schuimbekken, het stuiptrekken.
Zo erg had ik het nog nooit gezien.
Ik kon hem niet in bedwang houden
De mensen deinsden terug.
Jezus niet.
Hij vroeg: 'Hoe lang heeft hij dit?'

Dat raakte me.
Hij vroeg niet: hoe lang is hij zo?
Maar: hoe lang heeft hij dit?
Mijn zoon is niet zo.
Hij heeft iets.
Iets wat hem beetpakt.
Maar zo is hij niet.
Nee.

In de kern is het een goed joch.
Ik zeg: al heel lang, van jongs af aan.
En ik vertel over het vuur,
dat hem opvreet.
Over het water, dat hem opslokt.
Dat het moet stoppen.
Of hij iets kan doen.
Jezus moet iets doen.
Mijn hele lichaam schreeuwt 'help!'

Het lijkt wel of Jezus in zichzelf
keert, of
hij verdwijnt.
En toch is hij er.
Helemaal
Hij mompelt: 'Of ik iets kan doen?
Alles is mogelijk voor wie gelooft.'

Ik hoor het goed.
En ik schrik.
Hangt het van mijn geloof af?

'Je moet meer bidden.'
'Je moet beter geloven.'
Dat is zo vaak tegen mij gezegd.
Maar dat heb ik nooit geloofd.
Ik weet niet wat ik wel geloof.
Wat ik nog kan geloven.
Maar ik geloof hier en nu in deze
man, dat deze Jezus iets kan.
En dat zeg ik: 'Ik geloof, kom mijn
ongeloof te hulp.'

En dan gebeurt het ongelofelijke.
Jezus zegt: 'Geest, die doof en
stom maakt,
ik gebied je, ga uit hem weg
en blijf weg.'

Ik schrik me kapot.
Van die woorden.
En van wat ze doen.
Mijn zoon wordt opgepakt en weer
neergesmeten.
Alsof hij een slagveld is.
Voor een krachtmeting.
En ik lijk het te verliezen.
Want hij valt voor dood neer.
Zo stijf heb ik hem nog nooit gezien.

Ik wil hem wakker strelen.
Wakker schreeuwen.
Maar voordat ik iets kan doen, pakt
Jezus hem bij zijn hand
en zet hem op zijn benen.

Ik kan het nog steeds niet geloven.
En toch is het zo.
Mijn zoon is beter.
Hij is... goed.

Ik kan mijn ogen haast niet van hem
af houden.
Hoewel, ik hoef niet meer op hem te
letten.
Niet zoals vroeger.
Wel of het goed gaat.
Ik leer hem timmeren.

Soms schrik ik.
Als ik even niet oplet en vergeet dat
hij beter is.
Waar is 'ie...!
O nee, dat hoeft niet meer.
Dat is het laatste wonder.
De angst is aan het verdwijnen.